

Velkommen til Pisa

Få byer i verden er så basert rundt én verdensberømt attraksjon som nettopp Pisa. De fleste turister som ankommer byen, får med seg Det skjeve tårn og reiser videre uten å gi resten av Pisa en sjanse. De færreste vil velge å bo her i ukesvis, men hvis du bruker et par dager på å utforske Pisa, vil du oppdage en hyggelig liten by med en lang og fascinerende historie som har satt sitt preg på både bygningene og folket.

De hvite, storslagne marmorbygningene på et av Europas flotteste torg, Campo dei Miracoli, omgitt av en labyrint av kronglete brosteinsgater fra middelalderen, er også et trekkplaster i seg selv.

Pisa ligger sentralt i en av Italias vakreste landsdeler, Toscana, og gir deg lett adgang til andre turistdestinasjoner som Cinque Terre og Firenze. Du finner flotte strender bare noen kilometer fra Pisa, som er ypperlige tilfluktsteder på hete sommerdager.

Pisa ønsker alle velkommen og både byen og regionen har noe å tilby alle.

www.reiseplaneten.no.

Fly til Pisa

Per 2007 finnes det faktisk flere flyselskaper som bringer deg direkte fra Norge til Pisa. Norwegian har en sommerute (april–oktober) fra både Oslo, Bergen, Trondheim og Stavanger tre ganger i uken, med priser fra rundt 700 kroner. Eventuelt flyr RyanAir fra Torp, også tre ganger i uken, med priser helt ned i utrolige 200 kroner tur-retur.

Flytiden er rundt tre timer på en direkteflight fra Østlandet.

Galileo Galilei

Pisas flyplass er oppkalt etter byens store sønn Galileo Galilei, og ligger bare en fem minutters togtur fra Pisa sentrum, og det koster deg en tikroning. Togene går bare hver halvtime, men det er også busser (LAM Rossi) hvert kvarter som går nesten like raskt. Kjøper du billett på bussen, blir det litt dyrere enn hvis du kjøper på forhånd på et tabaccheria, men likevel ikke mer enn 12–15 kroner.

Det står taxier utenfor ankomsthallen, og turen inn til sentrum med dem koster deg ikke mer enn 60–70 kroner. Det går også direkte tog og busser til Firenze.

På flyplassen finner du de nødvendige fasiliteter som leiebilkontorer, veksling, bank og spisesteder. Vær derimot oppmerksom på at etter at du har passert sikkerhetskontrollen i avgangshallen, er det lite å ta seg til, annet enn to-tre butikker, en kiosk og en kafeteria.

Italia er et av nordmenns yndlingsferieland, det ligger innenfor Schengen-området, og du trenger selvsagt ikke tenke på visum. Strengt tatt behøver du ikke pass heller for å komme inn i landet, men det er den eneste gyldige legitimasjonen i utlandet som flyselskapet kan kreve å få se ved innsjekking. Dessuten bør du ha med deg helsetrygdkortet, som er gyldig i alle EØS-land. Dette bestiller du hos Trygdeetaten.

Bli kjent med Pisa

Pisa ligger i Toscanaregionen, et par kilometer fra Italias vestkyst ved Det liguriske hav, en del av Middelhavet. Byen er basert rundt elven Arno og ligger ca. 250 kilometer nordvest for Roma. Pisa er en svært gammel by, og det er usikkerhet rundt hvem som grunnla byen, og når. Pisa blir allerede i skrifter fra romertiden omtalt som en eldgammel by, muligens allerede fra 1300 f.Kr. I middelalderen var Pisa en av de maritime stormaktene ved Middelhavet, og et viktig handelssenter.

Per 2007 er Pisa en middels stor by i italiensk målestokk, med rundt 94 000 innbyggere. Selve sentrum er svært enkelt å orientere seg i. Det er stort sett omkranset av sine gamle bymurer på tre kanter, og avgrenses av jernbanelinjene i sør. Elven Arno deler også sentrum i en nordlig og en sørlig del med en bue som svinger nord før den dreier sør igjen. Flere broer krysser Arno, men du vil antagelig mest bruke den midterste, Ponte di Mezzo.

Sør i Pisa

Den sørlige delen av Pisa sentrum er av begrenset interesse for turister. Her ligger jernbanestasjonen, busstasjonen og mange av de rimeligere hotellene. Handlegaten Corso Italia strekker seg fra det store torget Piazza Vittorio Emanuele II og opp til Ponte di Mezzo.

Ellers er det ikke mange attraksjoner i sør, med unntak av den gotiske 1200-tallskirken Chiesa di Santa Maria della Spina, som visstnok skal huse en torn fra Jesu krone.

Nord i Pisa

Når du krysser broen Ponte di Mezzo til Pisa sentrums nordlige deler, kommer du først til torget Piazza Garibaldi. Her starter Borgo Stretto, hovedgaten i det gamle middelalderske Pisa. Innen den har nådd opp til de nordlige bymurene, har den skiftet navn til Via Oberdan og videre til Via Carducci. Her ligger mange butikker, aviskiosker og banker.

Vest i Pisa

Like vest for Borgo Stretti ligger det store og flotte torget Piazza dei Cavalieri med det imponerende Palazzo della Carovana, som huser den prestisjefylte Scuola Normale Superiore di Pisa. Her ligger også et av Italias mest velrenommerte universiteter fra 1343, som regner Galileo Galilei, Andrea Bocelli, tidligere president Gronchi og pave Clement XII blant sine tidligere elever eller forelesere.

Men det alle kommer til Pisa for å se, ligger i sentrums nordvestlige hjørne. Campo dei Miracoli (Mirakelplassen) kalles offisielt for Piazza del Duomo (Katedraltorget) av de som heller vil fokusere på Pisas majestetiske katedral fra 1064 i stedet for det arkitektonisk mislykkede tårnet som alle besøkende er mest opptatt av.

Her vrimler det av turister fra tidlig morgen til sen ettermiddag, spesielt i sommermånedene og i helgene. Blant plassens andre attraksjoner finner du kirkegårdsbygningen Camposanto og den runde dåpsbygningen Battistero med sin fabelaktige akustikk under kuppelen. Hele området her ligger på UNESCOs Verdensarvliste.

Elvepromenaden Lungarno langs Arno er også hyggelig, og her finner du et par interessante museer. I vest ligger La Nave Antiche di Pisa, som stiller ut gjenstander fra de mange over 2000 år gamle skipsvrakene som i 1998 ble funnet her hvor Pisas engang så mektige flåte seilte ut fra. Og i øst ligger kunstgalleriet Museo Nazionale di San Matteo.

Områdene utenfor bymurene og sør for jernbanelinjene er enten boligområder eller industriområder, og er dermed av minimal interesse for turister.

Pisa er ikke en spesielt grønn by. Det er mange torg og markeds plasser, men nordøst for Borgo Stretto ligger en hyggelig og avslappende park ved siden av kirken Santa Catarina. Her samler studenter fra universitetet seg, og det er et trivelig sted å sette seg ned med en medbragt lunsj.

Utsikten mot Pisas nordlige deler fra toppen av Det Skjeve Tårn.

Turist i Pisa – dag 1

Etter en god frokost på hotellet, starter vi dagens rundtur i Pisa på plassen foran jernbanestasjonen. Gå rett nordover, over den store Piazza Vittorio Emanuele II og fortsett inn i Pisas mest moderne handlegate, Corso Italia. Når du kommer til Piazza XX Settembre svinger du til høyre i stedet for å gå over broen. Når du spaserer langs elvepromenaden Lungorno Galileo Galilei, har du Arno på den ene siden og flere vakre renessansehus på den andre. Blant disse er huset der den engelske poeten Shelley bodde og arbeidet i perioden før han druknet i 1822.

Ved parken Giardino Scotto krysser du Arno over broen Ponte della Fortezza og svinger vestover igjen langs Lungorno Mediceo. Du vil nå passere både San Matteo, som er Italias nest største museum for kirkekunst, og Byarkivene, som var poeten Lord Byrons palass under hans opphold i Pisa.

Når du når Pisas hovedbro Ponte di Mezzo, er du på Piazza Garibaldi. Det kan virke som om de fleste italienske byer har en plass ved samme navn, men dette var faktisk stedet der den italienske nasjonalhelten Giuseppe Garibaldi steg i land under samlingsfelttoget sitt i 1860. Benytt anledningen til å forfriske deg med iskrem fra Pisas påstått beste gelateria, La Bottega del Gelato.

Fra her fortsetter du nordover inn i Borgo Stretto, hovedgaten i Pisas historiske middelalderbydeler. De fleste fortauene her er overbygd med buede arkader, der gateselgere står tett i tett. Dette er også byens dyreste gate, med blant annet Galileo Gallileis hus. Det begynner kanskje å bli på tide med lunsj, og alternativene er mange. Du kan stoppe på Caffè Federico Salza i Borgo Stretto 4, mest kjent for sine kaker og sjokolade. Eller du kan kjøpe med deg noen pizzaskiver fra et av de mange osteriene og sette deg i parken Piazza Martiri della Libertà, som ligger inn til høyre i Via San Lorenzo. Få samtidig med deg den flotte kirken Santa Catarina like ved.

Tilbake på Borgo Stretto kan du nå svinge inn til venstre i Via Ulisse Dini. Du vil snart komme ut på den flotte åpne plassen Piazza dei Cavalieri. Plassen domineres av det storslagne Palazzo della Carovana, som huser den prestisjefylte Scuola Normale Superiore di Pisa. Her er også Ugolinotårnet, som nevnes i Dantes «Den Guddommelige komedie».

Kryss plassen og gå inn i Via Corsica. Denne vil lede deg til Via Santa Maria, og herfra vil du kunne se et av verdens mest kjente og karakteristiske byggverk et par hundre meter lenger nord. Bare følg stien av suvernirselgere og turister, og du befinner deg snart på den UNESCO-beskyttede Campo dei Miracoli

Dette flotte bildet viser oss utsikten mot Campo dei Miracoli, med Battistero, Katedralen og Tårnet, sett fra hagen i Operamuséet.

Vi skal ta for oss hele området nærmere i morgen, men hvis du ikke har forhåndsbestilt billetter til Tårnet på nettet, kan det være lurt å stikke innom billettkontoret i den gule bygningen rett bak Tårnet.

Fortsett sørover igjen ned Via Roma, og du vil komme til Pisas botaniske hage på din venstre side. Like nedenfor finner du Naturhistorisk museum. Bruk gjerne litt tid her før du fortsetter nedover. Du vil komme til Piazza Solferino og broen Ponte Solferino. Fortsett noen hundre meter vestover langs Lungarno R. Simonelli.

Her ligger Arsenale Medicei, som er stedet der Pisas mektige flåte engang seilte ut fra. I dag kan du se tre bortimot intakte romerske galeier som ble funnet her i 1998, inkludert alle gjenstandene som ble funnet ombord.

Krysser du Arno over Ponte della Cittadella og går østover igjen, vil du komme til den lille gotiske kirken Santa Maria della Spina. Denne ble bygd på 1200-tallet og huser en torn som visstnok skal stamme fra kronen av tornekvister på Jesus hode under korsfestelsen.

Nå er du sikkert klar for en tur innom hotellet for å slappe litt av, ta en dusj og skifte klær. Italienerne spiser svært sent middag sammenlignet med skandinaver, og mange av restaurantene åpner ikke før i 20-tiden. Hvis du bor på sørsiden av Arno, der du finner mange av de bedre hotelltilbudene, kan du vurdere å prøve Ristorante Lo Schiaccianoci. Denne ligger i Viale Vespucci et par hundre meter øst for jernbanestasjonen, og skal ha byens beste gnocchi. Etterpå er det likevel ikke langt å gå til Pisas utelivssenter, gå til plassen Piazza delle Vettovaglie like vest for Borgo Stretto.

Dag 2 i Pisa

I dag konsentrerer vi oss om Campo di Miracoli, der du finner fleste og største severdighetene i Pisa. De fleste turistene setter kursen direkte hit ved ankomst, og drar igjen. Billetter for å gå opp i Det skjeve tårnet bør du definitivt bestille på forhånd, ellers risikerer du å vente i timesvis, eller får beskjed om at det er fullbooket hele dagen.

Det slippes inn maksimalt 50 besøkende hver halvtime, som kan klatre de 298 trappetrinnene til toppen av det 56 meter høye tårnet. Herifra har du en flott utsikt over plassen og Pisa. Vær oppmerksom på at noen kan få en svimmelhetsfølelse på grunn av skjevheten i gulvet på toppen, og på grunn av høyden.

De andre fire attraksjonene på Campo dei Miracoli er katedralen, Domkirkemuseet, kirkegårdsbygningen Camposanto og Baptisteriet, og skal du besøke flere enn en av disse attraksjonene, vil det helt klart lønne seg å kjøpe en kombibillett. Å besøke én av disse fire koster deg ca. 40 kroner, to koster 50 kroner, alle fire koster 120 kroner. Du kan lese mer om dem under Attraksjoner.

Hvis du gjør deg ferdig med Campo dei Miracoli i løpet av formiddagen, kan du vurdere å bruke ettermiddagen i nærliggende Viareggio, som er en fornøyelse for både barn og voksne. Her er flotte strender og en lang strandpromenade med mange iskrembarer. Også Tirrenia, noen kilometer sør for Pisa, har fine strender og muligheter for all slags vannaktiviteter.

Det kan anbefales å returnere til Campo dei Miracoli på kveldstid. Etter kl. 2000 tømmes plassen for turister, og du kan få tatt noen flotte nattebilder av Det skjeve tårn og katedralen.

Hoteller i Pisa

Det er begrenset med hoteller i bysentrum, og prisene er dermed ikke de beste, med mindre du bestiller god tid i forveien. De aller fleste vil bo så nært Det skjeve tårn som mulig, og prisene blir naturlig nok høyere desto nærmere du bor Campo dei Miracoli. Du finner en del turistklassehoteller rundt togstasjonen, men dette er ikke det peneste eller mest interessante området i byen. Vær oppmerksom på at hotellene i Italia generelt har en lavere standard enn i Skandinavia, så hvis du vil ha et hotellrom av 3-stjerners standard, bør du heller sikte deg inn på et 4-stjerners, ellers vil du antagelig bli skuffet.

Ifølge anerkjente reisenettsteder er det disse hotellene som normalt gir deg best valuta for pengene:

Hotel Alessandro della Spina

Via Alessandro della Spina 2/7/9.
Lite, rent og hyggelig 3-stjerners hotell i et rolig strøk, nær togstasjonen, sør for Arno.

Bologna Hotel Pisa

Via Guiseppe Mazzini 57. 4-stjerners hotell mellom togstasjonen og elven, men uten restaurant eller bar.

Grand Hotel Bonanno

Via Carlo Francesco Gabba 17. 4-stjerners hotell en snau kilometer vest for Campo dei Miracoli.

Airone Pisa Park Hotel

Via Sant'Elena 4. 3-stjerners hotell med svømmebasseng, i grønne omgivelser mellom Pisa og Lucca.

Hotel Santa Croce

Fossabande, Piazza Santa Croce 5. 3-stjerners hotell i en 1300-talls bygning et kvarters gange øst for sentrum.

Spesielt hotell

Hvis du har god råd og ønsker å bo luksuriøst og nært Campo dei Miracoli i et gammelt festningsbygg fra 1300-tallet, er **Hotel Relais Orologio** plassen for deg.

Shopping i Pisa

Hvis du presterer å komme hjem fra Pisa uten en replika av Det skjeve tårnet i en eller annen form, er du god til å motstå det evinnelige maset fra suvenirselgere. De vil tilby deg stearinlys, lamper, lightere, bilder, postkort, timeglass, grytekluter, penner, termoser og flasker, alt formet som, eller med bilde av, det allestedsværende tårnet.

Toscanaområdet er verdensberømt for sin vin og mattradisjon, så mange turister benytter anledningen å kjøpe med seg italiensk skinke, ost, kaffe og salamipølser. Mat- og vinbutikkene tilbyr produkter av ypperste kvalitet. Se spesielt etter olivenolje, som du ikke finner bedre noe annet sted i verden.

Pisas fremste handlegater er de to nord-sørgående hovedgatene på hver sin side av broen Ponte di Mezzo. Corso Italia sør for broen er den nye og moderne gågaten, der du finner alt av bokhandlere, parfumerier, ristorante, klesbutikker og apotek. Her ligger også en Zara-butikk og Benetton, de fleste andre store internasjonale kjedene glimrer med sitt fravær.

Nord for broen går Borgo Stretto gjennom byens gamle middelalderdeler, også med butikker og aviskiosker på hver side. På Piazza Sant Omobono like vest for Borgo Stretto er det alltid et livlig marked i gang.

Butikkene har vanligvis åpent fra kl. 0930 til 1330 og fra kl. 1530 til 2000, men dette varierer. De aller fleste holder stengt hele søndag, selv om enkelte lokale bedrifter kan finne på å holde åpent.

Ikke glem at du betaler 20 % moms, og på alle kjøp over 155 euro, eller ca. 1250 kroner, kan du få refundert momsen ved utreise. Ikke alle forretninger har denne ordningen på sine salg, så se etter Tax Free Shopping-merket ved inngangen hvis du skal kjøpe noen dyrere artikler, og få med deg et utfyllt og stemplet skjema og kvittering.

Spise i Pisa

Toscanaregionen har et variert kjøkken, og tradisjonelt er det enkle retter med de beste råvarene. Olivenolje, brød og ferske grønnsaker er faste ingredienser. Toppen for mange er retten fiorentina, et kjøttstykke fra kurasen chianina, som er verdenskjent for sin flotte kvalitet. Fiorentina kan kjøpes i enhver restaurant i Pisa og Toscana.

Italienerne spiser middag svært sent i forhold til skandinaver, og mange restauranter åpner ikke før i 20-tiden. Hvis du blir sulten mellom kl. 15 og 20, vil du slite med å finne noe annet enn fastfood. Og til og med kjeder som McDonalds, KFC og Burger King skal du lete lenge etter i Pisa.

Det italienske kjøkkenet er både godt og spennende og består av mye mer enn pizza. Et måltid begynner med antipasti, som kort og godt er appetittvekkere. Forretter kan også kalles primi piatti. Neste rett er Secondi, som er hovedretten, enten fisk eller kjøtt. Når du kjøper hovedrett, må du bestille grønnsaker, poteter og lignende i tillegg. Til slutt bestilles ost eller frukt (ost heter formaggi), før det hele avsluttes med dolci (dessert). Husets vin heter vino de la casa (rødvin er tinto, mens hvitvin er bianco). Denne vinen serveres som regel i liters- eller halvliterskaraffel, og er god og rimelig.

Vær oppmerksom på at de fleste restaurantene i umiddelbar nærhet av Piazza dei Miracoli er flere hakk dyrere enn resten av byen, og ofte beregnet på turister. Går du fem–ti minutter sørøstover mot sentrum, finner du flere billigere og bedre tradisjonelle restauranter.

Ønsker du å prøve ekte lokal mat (og nei, man drar ikke til Italia og bestiller cheeseburgere eller tacos!) kan du for eksempel prøve en av disse restaurantene:

Antica Trattoria da Bruno ligger i Via Luigi Bianchi noen hundre meter øst for Det skjeve tårn, og har servert tradisjonell toscansk mat til turister og fastboende i 30 år. Anbefalt i Michelin-guiden.

Osteria dei Cavalieri ligger i Via San Frediano, rett sør for Piazza dei Cavalieri, i et gammelt tårnhus fra 1200-tallet. Tradisjonelt italiensk kjøkken med moderat prisnivå.

Av de bedre og billigere har du den lokale favoritten **La Tana**, rett ved siden av Osteria dei Cavalieri. Pizza, pasta, kjøtt, fugl og fisk, det meste til under 70 kroner. Enkelt interiør og hyggelig og hjelpsom betjening som gjerne oversetter den italienske menyen til engelsk.

Med barn i Pisa

Toscana kan være hett om sommeren, og de færreste hotellene i sentrum har svømmebasseng. Et tips kan være å besøke Pisa utenom den varmeste perioden, eller undersøke fasilitetene på hotellet på forhånd.

Italienere elsker barn, og tålmodigheten med barn er stor på restauranter og andre offentlige steder. Barn i alle aldrer elsker som regel italiensk mat som spaghetti og pizza, så det vil ikke bli noe problem. Egne barnemenyer finner du derimot sjelden på italienske restauranter.

Pisa har nesten ingen attraksjoner rettet direkte mot barn, og den største attraksjonen har ikke de minste barna lov til å gå opp i engang. Det skjeve tårn har en minimums aldersgrense på 8 år. Barn mellom 8 og 12 år må holdes i hånden konstant, og barn på 12 til 18 år må ledsages av en voksen. Du kan som en trøst ta dem med til det middelalderske utsiktstårnet på bymurene i Campo dei Miracolis nordvestre hjørne. Her har dere også god utsikt, ingen aldersgrense, og det er gratis.

En dagstur til nærliggende Viareggio er en fornøyelse for både barn og voksne. Her er flotte strender og en lang strandpromenade med mange iskrembarer. Også Tirrenia, noen kilometer sør for Pisa, har fine strender og muligheter for all slags vannaktiviteter.

Dere kan også ta et cruise på elven Arno, i sporene etter Pisas store sjøfarere i middelalderen, med utsikt mot palasser, utsiktstårn og kirker. Båtene stopper på fire forskjellige steder, den mest sentrale på Lugarno Mediceo.

Pisa har ikke spesielt mange eller velholdte offentlige toaletter, så hvis en krise skulle oppstå, er det oftest enklest å stikke innom nærmeste hotell eller restaurant og spørre om lov til å benytte deres fasiliteter.

Det Skjeve Tårn på Campo dei Miracoli.

Leiebil i Pisa

Pisa er et glimrende utgangspunkt for å utforske resten av Toscana. Innenfor en times kjøring har du flere fantastisk vakre byer og en flott kystlinje. Veinettet er av topp standard, og trafikkreglene er noenlunde de samme som vi er vant med i Norge, selv om italienerne kjører atskillig tøffere enn oss. Mange av sjåførene viser lite respekt for både vikeplikt, fartsgrenser og fotgjengere, og parkering kan være både dyrt og vanskelig å oppdrive.

De fleste store leiebilselskapene har kontorer både på flyplassen og i sentrum, og leieprisene er høyst overkommelige.

Firenze (65 kilometer)

Firenze er den største perlen i Toscana og renessansens sanne skattkammer. Firenze er en liten by som ikke skremmer deg som reisende, men samtidig er Firenze utrolig stor når det gjelder antall attraksjoner og opplevelser.

Her står Michelangelos David-statue, og her finner du den berømte broen Ponte Vecchio. Har du ikke bil tilgjengelig, går det tog mellom Bologna og Firenze rundt hvert tjuende minutt, disse tar en snau time hver vei.

Firenze er visstnok den byen i verden med mest kunst per kvadratmeter. Legg merke til detaljrikdommen til byens kirker og katedraler.

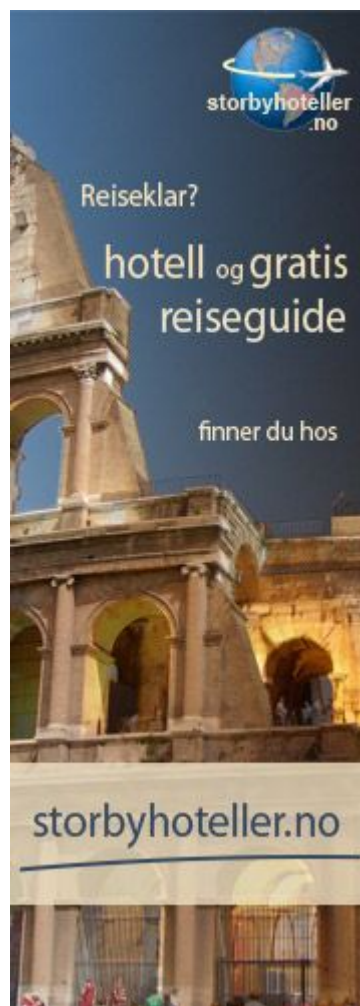
Viareggio (20 kilometer)

Viareggio er byen for deg som drømmer om Toscana, men samtidig vil nyte strandlivets gleder. Viareggio er en flott turistby med utpreget art nouveau-arkitektur. Sentrum preges av en lang og herlig strandpromenade i tillegg til en båthavn med utallige flotte yachter og seilbåter. Viareggio ligger fristende til ved Middelhavet. De beste strendene er private, og du må betale for å benytte deg av disse. Det finnes også en offentlig strand, men kvaliteten på denne er ikke like bra. Bor du på hotell i Viareggio, har hotellet mest sannsynlig avtale med en av de private strendene som ligger nærmest hotellet.

San Gimignano (67 kilometer)

For mange Toscana-kjennere er San Gimignano en av de absolutte favorittene. Byen var verdens første by med «skyline» og kalles gjerne for «tårnbyen». San Gimignano er på UNESCOs Verdensarvliste. Byen er liten, og i løpet av en dag i San Gimignano vil du få mange gode inntrykk å fordøye.

San Gimignano er byen der du skal beundre byggverk, skue ut over flotte landskap og kanskje besøke et museum eller tre. Bymuren rundt San Gimignano ble påbegynt så tidlig som år 998, og opprinnelig fantes det 72 tårn i byen. 15 av disse står fortsatt på sin opprinnelige plass og i sin opprinnelige form.

Sport i Pisa

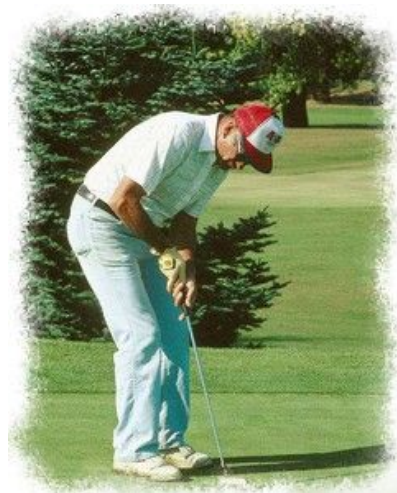
Ingen reiser til Pisa for å oppleve idrettsbegivenheter av ypperste klasse. Da bør du i stedet peile deg inn på andre italienske byer. Siden landslaget er regjerende verdensmestere, bør det ikke komme som noen overraskelse på noen at italienerne er fanatiske fotballsupportere. Italia har vunnet VM fire ganger, og er per april 2007 ranket som verdens nest beste fotballnasjon av FIFA. Internt har derimot italiensk fotball fått flere alvorlige skraper i lakken de siste årene, med korrupsjon, kampfiksing og tribunevold. Dette har tilsynelatende ikke lagt noen stor demper på supporterernes entusiasme.

Pisas fotballag, Pisa Calcio, har spilt i den italienske serie C (tredje nivå) de siste årene, men har likevel en av de største tilhengerskarene i de lavere divisjoner.

Blant klubbens tidligere stjernespillere finner du Brasils gamle lagkaptein Dunga, argentineren Diego Simeone og Italias landslagsspiss Christian Vieri. Pisa Calcio spiller sine hjemmekamper på Arena Garibaldi – Romeo Anconetani, som har 16 800 tilskuerplasser, nord for byen. .

Golf

Golfere vil kanskje slite litt med å finne en bane å spille på. Golf er på ingen måte noen folkesport i Italia, og banene som finnes krever vanligvis at du har mangeårig medlemskap eller en Oscarstatuett på peishylla. Men Pisa og Toscana er unntaket, og nærmeste 18-hulls bane ligger i Tirrenia, bare noen kilometer fra Pisas flyplass.

Attraksjoner i Pisa

Torre Pendente (Det skjeve tårn)

Ikke bare Pisas største severdighet, men et av de mest kjente byggverkene i hele Italia, ja i hele verden for den saks skyld. Dette utrolig vakre tårnet ble påbegynt i 1173, og var ment å være katedralens klokketårn. Fordi det var bygd på ustabil grunn, begynte det snart å lute over på siden. I 2001 ble tårnet omsider sikret mot å kollapse, og er nå trygt å besøke. Tårnet er rundt 56 meter høyt og har 298 trappetrinn til toppen der det lener seg 4,5 meter ut fra vertikalaksen.

Tårnet tar imot maksimum 50 besøkende hver halvtime, så hvis du har tenkt deg dit i høysesongen, anbefales det å forhåndsbestille minimum 15 dager i forveien, selv om det koster et par euro ekstra.

Har du ikke forhåndsbestilt, bør du være forberedt på en ventetid på en time eller to. Pris rundt 120 kroner. Åpningstidene varierer, men er vanligvis fra kl. 0800 til 2000 på sommerstid og fra kl. 0900 til 1700 i vinterhalvåret. Barn under 8 år har ingen adgang, og barn mellom 8 og 12 år må holdes i hånden av en voksen hele tiden.

Duomo di Pisa (Pisas katedral)

Pisas majestetiske middelalderkatedral er det egentlige midtpunktet på Campo dei Miracoli. Den ble påbegynt i 1064 og har en flott fasade av grå marmor og hvit stein, med gigantiske bronsedører. Her hviler de mummifiserte levningene av Pisas skytshelgen St. Ranieri, og kirken har en praktfull prekestol fra tidlig 1300-tall.

Du kan se påvirkning fra både muslimsk og bysantinsk arkitektur, og store fresker i taket på kuppelen. Også katedralen luter lett til siden, ikke bare tårnet.

Camposanto

Camposanto ligger noen meter nord for katedralen, og er en kirkegård med murer rundt. Gravsteinene er i marmorgulvet rundt en grønn hage, og hundrevis av år gamle sarkofager og marmorbyster omkranser begge sider av gangstiene rundt. I en egen avdeling er flere enormt store fresker av en ukjent kunstner fra 1500-tallet restaurert nær til sin opprinnelige stand.

Chiesa di Santa Maria della Spina

Denne gotiske lille 1200-tallskirken ligger på Arnos sørlige bredder i vestre Pisa, og skal visstnok huse en torn fra Jesu krone.

Orto Botanico di Pisa (Botanisk hage)

Orto Botanico di Pisa er en av de eldste botaniske hager i Europa, opprettet av byens universitet i 1544. Det er gratis adgang, og det er et vakkert og fredfylt sted å ta en spasertur etter den konstante summingen fra menneskemylderet rundt Campo dei Miracoli.

Battistero

Campo dei Miracoli's fjerde attraksjon er denne hvite, runde bygningen, brukt til dåpsseremonier, som ble påbegynt i 1153, men ikke fullført før på 1300-tallet. Du kan gå opp på galleriet nær den perfekt buede kuppelen, som er svært enkel og estetisk i utformingen. Hver hele og halve time demonstrerer en av de ansatte den fantastiske akustikken.

Piazza dei Cavalieri

På Piazza dei Cavalieri (Ridderplassen) lå Pisas forum under romertiden, og var det politiske sentrum til langt ut i middelalderen. Plassen domineres av Palazzo della Caravona, med sin imponerende fasade, som nå huser den prestisjefylte Scuola Normale Superiore di Pisa. Foran står en statue av Firenzes store mann Cosimo I de Medici.

Planlegg reisen hos Nettavisen!

I Nettavisens reisemagasin kan du oppdatere deg på det siste innen reisenyheter og hente inspirasjon til ferien din.

Finn reiseguides for de beste feriedestinasjonene, sjekk reiseværet og se hva som skjer i de største byene. Alt på www.nettavisen.no/reise

Reise Planeten

De beste reisetipsene produseres av
Reiseplaneten.no

Erfarne reiselivsfolk skriver hver uke nye reiseguides. Reiseguides som kan lastes ned av deg og brukes til inspirasjon før reisen, hjelp under reisen og til gode minner etter reisen.

Ønsker du mer informasjon om Reiseplaneten og Reiseplanetens produkter?

www.reiseplaneten.no
info@reiseplaneten.no

www.reiseplaneten.no.

Copyright Reiseplaneten AS. Ingen del av denne reiseguide kan gjengis uten skriftlig tillatelse fra Reiseplaneten AS. Reiseguiden er forsøkt skrevet så korrekt som mulig og i beste hensikt. Husk at åpningstider, telefonnummer, webadresser, priser og navn kan endres. Reiseplaneten påtar intet ansvar for uleilighet, tap eller skade som inntreffer hos brukere av vår guide